

Lokal forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg for kommunene i Jærregionen (avløpsforskrift for Jæren)

Vedtatt av kommunestyret i Gjesdal kommune 02.11.2009, kommunestyret i Time kommune 03.11.2009, kommunestyret i Sola kommune 05.11.2009, kommunestyret i Klepp kommune 16.11.2009, bystyret i Sandnes kommune den 17.11.2009, bystyret i Stavanger kommune 09.12.2009, kommunestyret i Hå kommune 10.12.2009 og kommunestyret i Randaberg kommune 17.12.2009 med hjemmel i "Forskrift om endring av forskrift 1. juni 2004 nr. 931 om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften)", fastsatt av Miljøverndepartementet 15. desember 2005.

§§ 1 til og med §§ 13 i denne forskriften har hjemmel i forurensningsforskriften § 12-6, og erstatter kravene i forurensningsforskriften § 12-7 til og med 12-13. For øvrig gjelder bestemmelsene i forurensningsforskriften.

Forskriften trår i kraft 1. januar 2010.

§ 1 Formål

Denne forskriften setter krav til forvaltningsmessige forhold og tekniske løsninger knyttet til nybygging, vesentlig utvidelse og rehabilitering av mindre avløpsanlegg, slik at hensynet til resipienten og brukerinteressene ivaretas.

§ 2 Virkeområde

Forskriften gjelder for kommunene Randaberg, Stavanger, Sola, Sandnes, Gjesdal, Klepp, Time og Hå.

Forskriften gjelder utslipp av sanitært avløpsvann fra bolighus, fritidsbebyggelse, bedrifter og andre virksomheter med utslipp mindre enn 50 pe. For virksomhet som kun slipper ut gråvann, gjelder denne forskriften bare dersom det er innlagt vann.

Unntatt er bebyggelse som er tilkoplek kommunalt avløpsanlegg.

§ 3 Definisjoner

Definisjonene i forurensningsforskriftens § 11-3 gjelder for denne forskriften. I tillegg gjelder følgende:

Innlagt vann: Vann fra vannverk, brønn, cisterneanlegg eller lignende som gjennom rør eller slange er ført innendørs.

Sanitært avløpsvann: Vann fra toalett, kjøkken, bad, vaskerom eller lignende.

Samlebetegnelse for gråvann og svartvann.

Gråvann: Avløpsvann fra kjøkken, bad, vaskerom eller lignende, avløpsvann fra toalett er unntatt

Svartvann: Avløpsvann fra toalett.

Personekvivalent, pe: Den mengde organisk stoff som brytes ned biologisk med et biokjemisk oksygenforbruk målt over fem døgn, BOF₅, på 60 g oksygen per døgn. Avløpsanleggets størrelse i pe beregnes på grunnlag av største ukentlige mengde som samlet går til overløp, renseanlegg eller utslippspunkt i løpet av året, med unntak av uvanlige forhold som for eksempel skyldes kraftig nedbør.

BOF₅: Biokjemisk oksygenforbruk over fem døgn. Mål på innhold av organisk stoff i vann.

TKB: Termotolerante koliforme bakterier. Indikator på forekomst av tarmbakterier.

Resipient: Vannforekomst som mottar forurensninger fra avløpsanlegg. Resipient for infiltrasjonsanlegg er grunnvann. Resipient for alle andre typer anlegg er overflatevann (bekk, elv, sjø, innsjø, våtmark).

ADK-1 kurs: Kurs i praktisk utførelse av ledningsanlegg for vann og avløp, iht. NORVAR rapport nr. 124-2002.

Renseløsninger: Fellesbegrep for installasjoner med formål å rense avløpsvann.

NS-EN-12566-3: Europeisk norm; "Små avløpsanlegg for opptil 50 personequivallenter (pe) – Del 3: Prefabrikkert og/eller montert på stedet".

Årssikker vannføring: Vannføring som ved middeltemperatur over frysepunktet ikke tørker ut av naturlige årsaker oftere enn hvert tiende år i gjennomsnitt.

Kjørbar vei: Vei som har tilfredsstillende snuplass eller gjennomkjøring og dessuten kurvatur, stigningsforhold, bredde og styrke for å tåle et kjøretøy av typen LL, jf. kommunalteknisk veinorm for Nordjæren, januar 2003.

Etterpolering: Med etterpolering i denne forskrift menes ekstra rensing etter hovedrensetrinn (som minirensesanlegg eller gråvannsrensanlegg) for å få stabilisert utslippskvaliteten og få redusert mengden smittestoffer i utslippsvannet.

Eiendom: Tomt eller avgrenset område med samme gårds- og bruksnummer, ofte med en eller flere bygninger.

§ 4 Krav til utslippssøknad, dokumentasjon og saksbehandling

Etablering av nye utslipp eller vesentlig utvidelse av eksisterende utslipp av sanitært avløpsvann er søknadspliktig iht. forurensningsforskriften § 12-4. Søknadsskjema "Søknad om utslipp fra mindre avløpsanlegg i kommunene i Jærregionen" skal benyttes

Ved søknad om utslippstillatelse fra minirensesanlegg skal følgende dokumentasjon vedlegges (i tillegg til punktene a) til i) § 12-4 i forurensningsforskriften):

- Dokumentasjon på at anlegget tilfredsstiller NS-EN 12566-3
- Kopi av service/vedlikeholdsavtale med godkjent foretak (jfr. §12 i denne forskrift) iht. vedlegg 2.3 i kapittel 11 i forurensningsforskriften

Ved søknad om utslippstillatelse fra følgende anleggstyper skal prosjekteringsdokumentasjon medfølge (i tillegg til punktene a) til i) § 12-4 i forurensningsforskriften):

- Infiltrasjonsanlegg
- Våtmarksfilter
- Gråvannsfilter*
- Sandfilter*

(*Løsningen gjelder kun for behandling av gråvann).

Ansvarlig søker må sikre krav i alle lover, forskrifter og andre regler er oppfylt.

Ved plassering av hele eller deler av avløpsanlegget på andres eiendom, må tinglyst erklæring om rett til å legge, fornye og vedlikeholde anlegget vedlegges søknaden.

Ved felles privat avløpsanlegg må tinglyst erklæring om felles ansvar for drift og vedlikehold for den delen anlegget som tjener som fellesanlegg, vedlegges søknaden.

I tillegg til punktene a) til i) under § 12-4 første ledd i forurensningsforskriften, kan kommunen kreve ytterligere informasjon (inkl. vannanalyser) om resipienten.

Dersom kommunen ikke har gitt tilbakemelding om eventuelle mangler, lang saksbehandlingstid eller avgjort søknaden innen seks uker, regnes tillatelse for gitt, såfremt det ikke er grunn til å tro at noen part vil være misfornøyd med dette, jfr. forurensningsforskriften § 12-5.

Kommunen avgjør om utslippstillatelse skal gis eller avslås, i henhold til forurensningsforskriften § 12-5. Utslippstillatelse vil ikke bli gitt dersom pålegg om tilknytning til offentlig avløpsnett kan gis med hjemmel i plan- og bygningsloven eller at omsøkt tiltak ligger i område for offentlig avløp.

§ 5 Krav til prosjektering og utførelse

Foretak som prosjekterer eller utfører avløpsanlegg omfattet av denne forskriften skal være godkjent i aktuelle godkjenningssområder og -klasser i henhold til plan- og bygningsloven. Dette gjelder både for søknad, prosjektering, utførelse og kontroll.

Ved bruk av naturbaserte løsninger skal prosjekterende også utføre kontroll av utførelsen. Ansvarlig utførende skal i tillegg ha ADK-1 godkjenning.

Når avløpsanlegget er ferdig bygget må ferdigmelding sendes til kommunen.

§ 6 Rensekrav

Kommunene er inndelt i følgende renseklasser med tilhørende krav til renseeffekt:

Tabell 1: Renseklasser

Rense- klasse	Krav til renseeffekt (%)			Krav til renseeffekt (antall/100ml)
	Total fosfor (P)	BOF ₅	Suspendert stoff (SS)	Bakterier (TKB)
a+	90	90	-	< 1000
a	90	90	-	-
b	90	70	-	-
c	60	70	-	-
d	-	-	20 (eller < 180 mg SS/l i utslipp)	-

Renseeffekt i % beregnes som årlig middelerverdi av det som blir tilført renseanlegget.

Rensekravene gjelder for følgende områder:

Tabell 2: Soneinndeling og rensekrav

Kommune	Område	Renseklasse
Randaberg	Sone 1: Ferskvann/kanal og sjø med brukerinteresser	a +
	Sone 2: Følsomt sjøområde/kanal	a
	Sone 3: Områder med krav om fellesanlegg	a
Stavanger	Sone 1: Tasta	a
	Sone 2: Nordre og Søre Sunde	a
	Sone 3: Ullandhaug	a
	Sone 4: Hinna og Jåtten	a
	Sone 5: Austre Åmøy, Ormøy, Roaldsøy, Vassøy, Hellesøy, Steinsøy, Steinsøyholmen, Kalvøy, Lindøy og Tunsøy	d
Sola	Sone 1: Skaas-Heigrekanalen og Harvelandsvatnet	a
	Sone 2: Hafrsfjord	a
	Sone 3: Nordsjøen	c
Sandnes	Sone 1: Figgjoelva nedre del (fra Gjesdalgrense til utløp)	a +
	Sone 2: Resterende ferskvannsresipienter samt sjøområdene Indre Gandsfjord, Riskafjorden og Hølefjorden	a
	Sone 3: Beskyttede bukter i sjø (bukter nord på Usken, Lauvåsvågen, Store og Lille Viervågen, Lådervik, Breivik, Dreggjavika, Trodalsvågen og Selvikvågen)	c
	Sone 4: God sjøresipient	d
Gjesdal	Sone 1: Alle ferskvannsresipienter	a
	Sone 2: Sjøresipienter	d
Klepp	Sone 1: Figgjoelva nedre del (fra Gjesdalgrense til utløp)	a +
	Sone 2: Resterende ferskvannsresipienter	a
	Sone 3: Sjøresipienter	d
Time	Sone 1: Alle ferskvannsresipienter	a
Hå	Sone 1: Alle ferskvannsresipienter	a
	Sone 2: Sjøresipienter	d

Soneinndeling for kommuner med mer enn 2 soner (ferskvann og sjø) er vist på vedlagte kart.

I kommunene Randaberg, Stavanger og Sola tillates kun godkjent biologisk/kjemisk minirensesanlegg i renseklasse a.

I områder med renseklasser a + stilles det krav om etterpolering før utslipp. For Figgjoelva nedre del, fra grense med Gjesdal til utløp, gjelder renseklasse a + ved direkte utslipp av rensed avløpsvann i elven. Også i andre områder kan det bli stilt krav om etterpolering, dersom utslippspunktet er i nærheten av en badeplass eller i nedslagsfeltet til drikkevannskilde.

Rensekravene gjelder for alle utslipp av sanitært avløpsvann på en eiendom. Ved ny, eller utvidelse av eksisterende tillatelse, skal det stilles krav om at alle utslipp av sanitært avløpsvann fra alle bygninger på en eiendom skal tilfredsstille rensekravene.

For alle kommunene gjelder følgende ved utslipp av gråvann:

Dersom det kun slippes ut gråvann i område med renseklasse a eller a+: Gråvannet skal gjennomgå rensing i velegnede stedegne løsmasser eller gråvannsrenseanlegg med tilsvarende renseeffekt.

Dersom det kun slippes ut gråvann i område med renseklasse b,c eller d: Gråvannet skal minst gjennomgå slamavskilling ved utslipp til sjø. Gråvannet skal gjennomgå rensing i velegnede stedegne løsmasser, eller gråvannsrenseanlegg med tilsvarende renseeffekt, ved utslipp til vassdrag/kanal.

§ 7 Tett tank-løsninger

Tett tank-løsninger er ikke tillatt. I særlige tilfeller kan det etter søknad gis dispensasjon.

§ 8 Krav om samlet plan

I henhold til forurensningsloven § 11 skal forurensningsspørsmål om mulig løses for større områder under ett. Kommunen kan derfor kreve at det utarbeides en samlet plan for avløpsrensing i et naturlig avgrenset område i forbindelse med utslippssøknader. Kommunen bestemmer planavgrensning for område som bør utredes i forbindelse med felles avløpsløsning.

§ 9 Særlige ordninger for fritidsbebyggelse

I Sandnes kommune skal toaetløsning for hytter med utslipp til ferskvannsresipienter være godkjent biologisk klosett (avløpsfritt). Vannklosett på hytter i Sandnes kommune tillates kun dersom avløpet etter rensing kan ledes til sjøresipient uten konflikt med andre brukerinteresser, eller at avløpet kan ledes til offentlig avløp.

§ 10 Utslippssted

Utslippssted for avløpsvann fra slamavskiller (renseklasse d) til sjøresipient skal lokaliseres slik at

- a) utslipp til sjø lokaliseres minst 10 meter under laveste vannstand
- b) og minst 20 meter fra land.

Ved utslipp til Nordsjøen kan kommunene Randaberg, Sola, Klepp og Hå, ut ifra en vurdering av lokale forhold, stille andre krav til utslippssted enn som nevnt under a) og b) ovenfor.

Utslippssted for avløpsvann fra renseanlegg (renseklasse a, b eller c) skal lokaliseres slik at

- i) utslipp til sjø og ferskvann lokaliseres minst 2 meter under laveste vannstand,
- ii) utslipp til elv/bekk kun forekommer til elv med årssikker vannføring, jfr. § 3 i vannressursloven, eller til ledning for jordbruksdrenasje dersom den munner ut i resipient med årssikker vannføring og
- iii) utslipp til grunnen kun forekommer i stedegne løsmasser.

Utslippssted for avløpsvann fra renseanlegg skal for øvrig lokaliseres og utformes slik at virkningene av utslippet på resipienten og inngrep i naturen blir minst mulig, samt at konflikt med andre interesser unngås. Krav utover minimumskrav kan settes i enkeltsaker etter vurdering av lokale forhold.

§ 11 Lukt

Avløpsanlegget skal dimensjoneres, bygges, drives og vedlikeholdes på en slik måte at omgivelsene ikke utsettes for sjenerende lukt.

§ 12 Krav til drift og vedlikehold

Eier av anlegg er ansvarlig for at det drives og vedlikeholdes slik at alle krav følges. Ved bruk av renseløsninger som inkluderer mekaniske komponenter som krever periodisk ettersyn og vedlikehold, skal anleggseier inngå service/vedlikeholdsavtale med godkjent foretak.

Service/vedlikeholdsforetak plikter å sende årsrapport for anlegg med service- og vedlikeholdsavtale til kommunen. Anleggseier skal ha kopi av serviceraport ved utført service. På anmodning fra kommunen plikter også service/vedlikeholdsforetak å fremlegge kopi av serviceraport til kommunen.

Felles private avløpsanlegg skal organiseres som andelslag eid av brukerne. Også ved utvidelse av eksisterende fellesanlegg kan kommunen kreve at anlegget organiseres som andelslag.

En eventuell overtakelse av et felles privat avløpsanlegg til kommunal drift og vedlikehold må avklares med kommunen i forkant av utslippsbehandlingen.

Slamavskillere skal tømmes iht. kommunal tømmeordning, eller iht. retningslinjer fra leverandøren.

Ved installering av slamavskillere, tette tanker eller andre renseanlegg som krever tømning, stilles det krav om at anlegget er tilgjengelig for tømning fra kjørbar vei.

§ 13 Tilsyn og kontroll

Kommunen er forurensningsmyndighet og fører tilsyn med at bestemmelsene og vedtak fattet i medhold av forurensningsforskriften kapittel 12 følges. Forurensningsmyndigheten har rett til og plikter å utføre tilsyn med avløpsanleggene. Tilsynet kan gjerne være risikobasert og vil også kunne omfatte kontroll av anleggenes ytelse samt kontroll av kvalitet på utført service og vedlikehold.

Alle renseanlegg, bortsett fra infiltrasjonsanlegg, skal ha godt tilrettelagt mulighet for prøvetaking på utløp. Kommunen kan etter en tids drift, eller ved mistanke om forurensning, be anleggseier sende inn analyser som viser effekten av anlegget (analyse av fosfor, nitrogen, BOF₅ og TKB).

Kommunen har sanksjonsmulighet dersom anleggets ytelse ikke er tilfredsstillende, samt om service/vedlikehold er mangelfull, jfr. Forurensningsloven.